

Komentaras

2013 06 21

Lėta eksporto rinkų raida – lankstumo egzaminas Lietuvos pramonei

Statistikos departamento duomenimis, Lietuvos apdirbamosios pramonės produkcija šių metų gegužės mėn. buvo net 24,5 proc. didesnė nei prieš metus. Deja, iš pirmo žvilgsnio, stulbinantis pramonės rodiklio metinis šuolis yra daugiau žemos praėjusių metų atitinkamo mėnesio palyginamosios bazės pasekmė, nei netikėtai aukštas šių metų rezultatas. 2012 m. gegužės mėnesį dėl remonto darbų stambiojoje naftos perdirbimo bendrovėje „Orlen Lietuva“ stebėjome daug kuklesnius bendrosios pramonės produkcijos rezultatus, nei įprastai. Rafinuotų naftos produktų gamybos šakos svoris bendrojoje apdirbamosios pramonės produkcijoje yra ženklus ir siekia net apie trečdalį, todėl bendras apdirbamosios pramonės rezultatas yra ypač jautrus svyravimams šioje šakoje.

Apdirbamosios gamybos produkcija be rafinuotų naftos produktų šių metų sausio-gegužės mėn. padidėjo 6,1 proc. Po palyginti silpno starto (vasarį ir kovą apdirbamoji pramonė augo vidutiniškai 2,7 proc.) augimo tempas paspartėjo balandį iki beveik 13,7 proc. per metus, o gegužę siekė 4,1 proc. Pagrindiniai apdirbamosios gamybos produkcijos lokomotyvai šiemet – sparčiai augusi transporto priemonių gamybos, medienos ir popieriaus, elektros įrangos, baldų, gumos ir plastikų ir pagrindinių metalų pramonės šakų produkcija.

Pramonė, labiausiai į išorę orientuota veikla Lietuvos ekonomikoje, pastaraisiais metais demonstravo išskirtinius eksporto plėtros rodiklius ir buvo vienas pagrindinių Lietuvos ūkio lokomotyvų, ištempusių šalies ekonomiką iš nuosmukio. Tačiau situacija kartinėse Lietuvos prekių eksporto rinkose jau kuris laikas kelia nerimą. Europos Sąjungos, kuri „sugeria“ maždaug 59 proc. Lietuvos eksporto, raidos perspektyvos vis dar itin miglotos: Europos Komisija šiam regionui prognozuoja recesiją antrus metus iš eilės, 11 proc. nedarbas ir žemyn smingantys tiek vartotojų, tiek pagrindinių sektorių lūkesčiai byloja apie vangią regiono vidaus paklausą, o neišspręsto ES periferinių šalių problemos primena apie finansines regiono grėsmes.

Vis daugiau nerimą keliančių ženklų siunčia ir Rusija, antra pagal dydį Lietuvos eksporto rinka. Kad Rusijos ekonomika artėja prie savo gamybos galimybių ribos, rodo rekordus fiksuojantis gamybinių pajėgumų išnaudojimo lygis ir itin įtempta padėtis darbo rinkoje. Nedarbo lygis nukritęs iki 5,2 proc. byloja apie ryškią darbo jėgos trūkumo problemą. Šie veiksniai rodo, kad Rusijos rinka įžengė į struktūrinio ekonominės konjunktūros sulėtėjimo etapą, iš kurio išsivaduoti teks sparčiai modernizuojant savo gamybos pajėgumus. Deja, šiemet praktiškai neaugančios materialinės investicijos Rusijoje rodo, kad to tikėtis artimiausiu metu neverta. Šios tendencijos verčia net pačią Rusijos Federacijos Ekonomikos ministeriją apkarpyti šių metų šalies augimo prognozę iki 2,4 proc.

Tad, akivaizdu, kad teks Lietuvos eksportuotojams išmokti veikti lėtesnio eksporto rinkų augimo terpėje. Pagrindiniai receptai, kaip neprarasti įgauto pagreičio – didinti eksporto rinkų diversifikaciją, atrandant naujas augančias rinkas, bei skirti vis daugiau dėmesio veiklos efektyvumo didinimui.

Indrė Genytė-Pikčienė

Vyresnioji analitikė

Mob. tel.: +370 620 78373

Ekonominių tyrimų padalinys